

considerabil dezvoltării capitalismului. Pe de altă parte, însă, eliberarea sclavilor fără a li se da pământ a avut drept consecință apariția dependenței economice a negrilor față de vechii lor stăpâni. Aceasta a constituit baza transformării foștilor sclavi în cetățeni oprimați, fără drepturi egale, ai Statelor Unite.

MIRCEA N. POPA

TRATATUL DE ALIANȚĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI ANTANTĂ — 4/17 august 1916

În vara anului 1916, situația pe frontul francez evoluind în mod nesatisfăcător, în urma presiunilor făcute de trupele germane, guvernul Franței era direct interesat ca România să intre în război împotriva Austro-Ungariei, aliata Germaniei, pentru ca aceasta din urmă să retragă o parte din trupele de pe frontul de vest și să le trimită în ajutorul aliatei sale.

La început nu s-a ajuns la o înțelegere între guvernul francez și cel român din cauză că cel din urmă condiționa intrarea României în război de declanșarea unei ofensive a armatelor franco-engleze la Salonic, în Peninsula Balcanică, pentru a împiedica un eventual atac din partea armatelor turco-bulgare împotriva țării noastre.

Pentru a determina guvernul român să incheie tratatul de alianță cu Antanta, șeful Statului Major al armatei franceze a stăruit pe lângă celelalte guverne ale statelor din cadrul Antantei să facă presiuni asupra României ca să intre în război, indiferent de urmările pe care acest război le-ar fi avut asupra ei. La 24 iulie/6 august 1916, generalul Alexeev a avertizat guvernul român printr-un mesaj că „în condițiile actuale fiecare zi pierdută de România va fi plătită prin eforturi suplimentare, prin străduințe și pierderi ale armatei române”¹.

În cele din urmă, guvernul francez a acceptat propunerile guvernului român privind intrarea României în război, și la 29 iulie/10 august 1916 a autorizat pe delegații săi să semneze la București tratatul de alianță și convenția militară.

Tratatul de alianță dintre România și statele membre ale Antantei: Franța, Anglia, Italia și Rusia a fost semnat la București, la 4/17 august 1916, de Ionel I. C. Brătianu, șeful guvernului român, Saint Aulaire, George Barclay, Faserotti și Stanislas Paklewski Koziel, miniștri plenipotențiarilor ai celor patru mari puteri amintite. Tratatul conține 7 articole.

De la bun început, statele Antantei garantau „integritatea teritorială a României în toată întinderea frontierelor sale” (art. I).

La rîndul său, România se angaja să declare război și să atace Austro-Ungaria, „în condițiile stipulate de Convenția militară”² și să rupă „toate relațiile economice și schimburile comerciale cu toți dușmanii aliaților” (art. II).

¹ V. A. E m e t, *Contradicțiile dintre Rusia și aliași în legătură cu intrarea României în război*, în „Analele româno-sovietice”, seria istorie, nr. 2/1957, p. 78.

² Această convenție a fost semnată de atașatii militari ai Franței, Angliei, Italiei și Rusiei și de ministrul de război al guvernului român. Ea prevedea ca România să intre în război la 15/28 august 1916, la 8 zile după declanșarea ofensivei armatelor franco-engleze pe frontul de la Salonic. Armata rusă se angaja să dezlănțuie lupte de mare amploare, pe frontul austro-ungar, mai ales în Bucovina, iar flota rusă trebuia să garanteze suveranitatea portului Constanța. O dată cu începerea mobilizării armatei române, două divizii de infanterie și una de cavalerie ruse urmau să intre în Dobrogea, spre a coopera cu armata română împotriva armatei bulgare. Puterile Antantei se angajau să furnizeze României material de război în proporție de minimum 300 tone pe zi.

Cele patru mari puteri: Franța, Anglia, Italia și Rusia recunoșteau României drepturile sale istorice asupra teritoriilor din monarhia austro-ungară locuite de români (art.III). Delimitarea acestor teritorii era făcută pe larg în articolul IV al tratatului de alianță, iar România se angaja să nu ridice fortificații în fața Belgradului și să permită srbilor din regiunea Banatului, care voiau să-și părăsească proprietățile, să emigreze în decurs de doi ani de la încheierea păcii (art. IV).

Părțile contractante se angajau „să nu încheie pace separată sau pace generală” decit simultan, iar Franța, Anglia, Italia și Rusia se declarau de acord ca teritoriile din monarhia austro-ungară, locuite de români, stipulate în articolul IV al tratatului de alianță dintre România și Antantă, să fie date României (art. V).

România urma să participe, cu drepturi egale cu aliații săi, la tratativele preliminare de pace și de discutare a chestiunilor care aveau să fie supuse hotărârilor conferinței de pace (art. VI).

Puterile contractante se angajau să păstreze „secretul prezentei Convenții pină la încheierea păcii generale” (art. VII).

Importanța tratatului de alianță din 4/17 august 1916 constă în aceea că marile puteri din cadrul Antantei: Franța, Anglia, Italia și Rusia garantau integritatea teritorială a României, alipirea teritoriilor aflate sub dominația Austro-Ungariei asupra cărora avea drepturi istorice și participarea la conferința de pace alături de aliații săi.

Profesorii de liceu care predau istoria României pot prezenta conținutul și importanța acestui tratat înainte de a vorbi elevilor despre participarea României la primul război mondial. În ceea ce privește conținutul convenției militare, la care se face referire în articolul II al tratatului, acesta poate fi expus după ce s-a vorbit despre tratat. Unele prevederi ale convenției respective, care privesc obligațiile statelor din cadrul Antantei față de România și îndeosebi cele legate de deschiderea unui front la Salonic sau în privința ajutorului militar, pot fi prezentate atunci cînd profesorul explică elevilor cauzele înfringerii armatei române în campania din 1916, știut fiind că aceste obligații n-au fost respectate întocmai de aliați.

Profesorii care predau istoria României la clasa a VIII-a a școlii generale pot aminti acest tratat, subliniindu-i numai importanța.

ION GH. ȘENDRULESCU